

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na cel poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXI.

V Ljubljani 27. listopada 1868.

List 48.

Sveto Ime Marijao.

Žari z neba višave
Za Božjim mi Ime
Najslajše, — v nižave
Tolažno za serce,
Me z upom napolnuje,
In serčnost mi deli,
Me milo zveseljuje,
Solzice vse suši.

Ko truma mi togotno
Skušnav pogin proti,
Sladko ime milotno
Jo zmaga, odpodi;
In to Ime, ki zlija
Mi v serce vir dobrot,
Je tvoje, o Marija!
Lepota vseh lepot.

Njihov svit spremlja vedno
Me, kamor koli grém,
Vsak dan, — c'lo uro slednjo
Pomoč njegovo zvém.
Če dvom serce obhaja,
Skeli pekoča vest,
Mi svit pokaže z raja,
Zdravilo za bolest.

Oj, da bi vsi ljubili,
Devica čista Te,
Da Tvoje bi slavili
Ime sladkosti vse! —
Ono bi jim svetilo,
Kazalo pravo pot,
V nebasa jih vodilo
Rešilo vsakih zmot.

Če zlobni svet napada,
Če tare me britkost,
Mi v tem Imenu nada
Zasiže in serčnost,
Ko kličem iz globine
Serca sveto ime,
Me sladka moč prešine,
Vse stiske zapusté.

Presladka ti Kraljica,
Naj vredno Te častim!
Ko loči se dušica,
Pa milost zadobim:
Da zadnjič ime milo:
Marija! — zgovorim,
Da bi mi zažarilo
V nebesih, ko zaspim.

Radoslav.

Ostudna zvér.

Ostudna zvér človeštvo zalezuje,
Ki žali Bog! — se malokje pogreša,
Ki na potoke solz med jed poméša,
In zlasti starim dneve ogrenjuje.

V kamnitnem sercu ona gospoduje,
Njé zlobo kaže mnogih starč'kov pleša. —
Premnogo mater, v delu ko opeša,
S strupenim zobom ljutost njé vgrizuje.

Veliko jam je na pokopališči
Ostudnica prezgodnjih izkopala;
Pa še ne néha, še jih koplje nove! —
Ki bereš to, oserče si preišči, —
In blagor ti! če zvér ni v njem divjala,
Ker ta pošast se — „nehvaležnost“ zove.

Radoslav.

Spomini mladostni škofa Bruté-a iz strašne dobe prekucije francoske.

(Dalje.)

Smert častitega gosp. Duval-a, fajmoštra v Laignelet-u (Lenjelé).

Bil sem pričujoč, ko je bilo naznanjeno gosp. Duval-u, imenitnemu zdravniku v Rennes-u, da so mu umorili starejšega brata, opata Duval-a, fajmoštra v Laignelet-u, ki je duhovnika na deželi, blizo 18 milj od Rennes-a. Vidil sem opata Duvala enkrat ali dvakrat v hiši brata

njegovega v Rennes-u, imel je kakih 40 45 lét, prav milega in prijaznega obličja, krotkost je bila v resnici poglavitna lastnost njegova. Ves čas preganjanja je opravljal z neutrudljivo gorečnostjo svojo sveto službo, ravno tako vdan svojim ovčicam, kakor so bile one njemu prav posebno vdane.

Kervolokom zasledovavcem je prišlo od nekd na uho, ker vedno so duhovne zalezovali, da bo šel gosp. Duval v neki noči kerstit otroka revnih ljudi, stanujočih v majhni koči v gojzdu na meji njegove duhovnije. Vsedli so se na prežo blizo poti, po kateri so vedili, da bo prišel.

Pozno zvečer se je napolil s svojim vodnikom, in pridši blizo morivcev je vidil, da mu ni moč več uiti. Vodniku je rekel, da edino, kar bi mogla storiti, je to, da se jim derzno bližata, morda bi jih ravno ta derznost nekoliko omamila. Vodnik ostane zadej, duhoven pa koraka dalje, kakor bi ne slutil nič nevarnosti. Komaj pa pride na mesto, kjer so ga čakali sovražniki, stopi eden naravnost k njemu, mu vzdigne klobuk z glave ter mu reče: „Si mar ti Duval?“ Drugi pa, ki so za njim prišli, so mu nastavili puške na persi, ter so ga pri tisti priči vstrelili. Vodnik, blizo stoječ, je zbežal v tem trenutku, in ni mogel družega naznaniti, kakor kar sem zdaj povedal. Starši otrokovi so slišali puško počiti, pa si niso upali iz hiše. Ko so menili, da so morivci že odšli, se napravijo o nočni tihoti skazat truplu dragega dušnega pastirja poslednjo čast; pokopali so ga blizo mesta, kjer je bil umorjen. O kako se mi rine v spomin gnjusoba onih časov, ko to pišem!

Duhoven pa kmet skupaj zvezana in peljana na strelišče pojeta bilje za mrtve.

Nekega jutra sem sedel zgodaj pri učenji — okoli pol šestih, kar zaslišim čudoma od daleč peti na ulici: „Libera me Domine“. Urno je šlo pevstvo dalje in glasovi so se vedno bolj razločevali, bližajoči se prostemu prostoru, na katerem je stala naša hiša. Dve leti že ni bilo slišati takovih pesem po ulicah, zato skočim urno k oknu vidit, kdo da poje. Vidil sem četo kacic dvajset do trideset vojakov, ki so viharo gnali dva moža skup vklenjena, oba kmečko napravljena; vender sem pa tudi spoznal, da je eden duhoven; črni do rám viseči lasci, dolga brada, še celo klobuk na glavi, so mi še dobro v spominu.

Jaz, le predobro vedoč, kaj da vse to pomeni, hitim k vratom, pa ven ju spremljat. Ves sem bil razbegan, nekaj tudi plašin, ker navadni strah mi je težil serce, pa tudi presunjen smertnega petja. Bil je namreč mašnik, ki je tako sam sebi „Libera“ pel, in ubogi kmet je stopal prav čversto zraven njega; dá se lahko misliti, da bil je prav resno gledajoč, pa vender brez

kacega znamenja boječljivosti. Kolikor pomnim, so vojaki, ki so sicer navadno z jetniki burke delali in jih zasramovali, ta dva molče gnali. Šel sem po prostranem prostoru za njimi. Na cestnem ovinku je duhovnik končavši „Libera“ začel peti „Miserere.“ Tudi kmet je opravljal svoje molitve, kar še pomnim, vendar si ne morem obraza njegovega tako natanko predočiti, kakor duhovnega, ki je imel kakih 50 lét, je bil srednje velikosti, in kakor sem že rekel, s kratko rujavo haljo, po kmetovsko.

Šli so prav hitro; kajti zapustil sem jih na koncu ceste, kjer jim je bilo še kratke ulice prehoditi, da bi prišli do očitnega sprehajališa, kamor si jih nisem upal nasledovati; pa komaj pridem do naše hiše, že sem slišal puške počiti, in bila sta v večnosti. Šel sem koj v hišo, pa hitel k materi in njeni prijateljici, gospodičini Chateaugiron-ovi, naznaniti, kaj sem vidil. Rekli so mati: „Tudi nama je znano, in ravno kar sve za nju molile.“

Še se spomnim na pogled moje matere tisti trenutek, — pogled, iz katerega se je brala žalost, pa tudi neka stanovitnost. Tudi še vem, da se je koj potem podala vsa družina po svojih opravkih, kakor bi se ne bilo nič posebnega zgodilo, ker smert je bila o onem času kaj vsakdanjega.

Edino, kar je bilo bolj nenavadno, je bilo to, da se mu je dovolilo bilje peti za mrtve, in pa tako zgodnja ura, o kateri so ju usmertili. Morda so ju pozno po noči še le obsodili, in da je imel poveljni častnik željo odverniti ljudstvu razdraženost — že iz kakega vzroka, ali kar je še verjetneje, bil je malomaren ter je mislil, sej je vse eno, jih zjutraj zgodaj iz tega sveta spraviti, ali pa o kaki poznejši uri dneva. Ne spomnim se več dobro imena obsojenca, mislim da mu je bilo ime Bouter, ali kako drugo temu podobno.

Gregor Rihar skladatelj.

Ktere napeve in koliko jih je zložil.

Prav iz serca nam je rodoljub Podratitovski spregovoril v poslednji Danici besedo o preizverstnih napevih našega neumerljivega skladatelja ranjc. gospoda Riharja, ter omenil, da „z dolgočasno zategovanimi pesmami boš pri Slovencu malo opravil; zoper naravno čut njegovo so, pa je; zastonj boš pričakoval, da bi se vkoreninile med narodom, kateri je otožno-milega značaja, ki se pa tudi rad v večji živost razlija; torej tudi temu primerne pesmi.“ Kar je primerno in ljubo Nemcu, morebiti tudi Severoslovu, to ni več Jugoslovu, ki se v duhu vjema že bolj s Talijanom. Po tem so vravnani tudi Riharjevi napevi. Ne rečemo, da bi se tu in tam ne dalo marsikaj popraviti ali praviloma povzdigniti v lože in bolje soglasje; pomni naj se, da Rihar je bil samouk in se ni vadil leta in leta na slavnih godskih ali glasbenih učiliščih in vstavih.

Da pa Slovenci izvedó, ktere napeve in koliko jih je ranj. Rihar zložil, damo tu precej popolno kazalo njihovo.

Iz prvih Potočnikovih bukvic je napevov za svete pesmi 79, in so naslednji: 1 Juterna, 1 Večerna, 6 Maš, 1 Oče naš, 1 Zahvalna, 1 Spokorna, 1 Vera, upanje, ljubezen, 3 od sv. Obhajila, 5 od sv. Rešnjega Telesa, 1 Adventna, 3 Sveti večer, 1 Novo leto, 2 Razglašenje Gospodovo, 1 Sladko ime Jezus, 2 od Svečnice, 10 Postnih, 3 Velikonočne, 1 Križev teden, 1 Nebohod, 2 Binkoštni, 1 Sv. Trojica, 1 Cerkevno žegnanje, 10 od Matere Božje, 15 od Svetnikov in Svetnic, 1 od Vernih duš, 1 Novi mašnik, 1 Nebesa, 1 pred žegnomo in po žegnu ali blagoslovu.

Iz družih Potočnikovih bukvic jih je 44 napevov, in sicer za te-le pesmi: 1 Sveta maša, vsaki

razstavek z drugim napevom, 2 Črni maši, vsaki razstavek na drugi napev, 1 od Darovanja ali ofra; 1 Novi mašnik, 1 pri škofovem obiskanji, 2 Sv. Rešnje Telo, 1 Jezus (sv. Bernarda), 1 Počeseenje svetih peterih ran Jezusovih, 1 Sv. Serce Jezusovo, 1 Adventna, 1 Sv. Križev pot, 1 Sveti večer, 1 Zadnji dan leta, 1 Velika noč, 10 Matere Božje, 1 Sveti roženkranec, vsaki del na dva napeva, 1 Angelj varh, 16 Matere Božje.

Čveteroglasno jih je postavil v 1. zvezku 13 Slava Marije; v 2. zv. 5 za sv. Obhajilo in 5 Matere Božje; v 3. zv. 13 Matere Božje, 2 k Jezusu (za sv. Obhajilo), 1 Sv. Duh, 1 Sv. Cecilija, 1 Spokorna; v 4. zv. 12 Matere Božje; v 5. zv. 16 Matere Božje. Potlej jih je 24 pol, v katerih je 62 Matere Božje, 3 za sv. Obhajilo, 4 Sveti večer, 6 od Svetnikov in Svetnic, 1 Ozir v nebo, 2 Molitev, 1 Gospodov dan, 1 Zaupanje v Boga, 1 Svečnica, 1 Kje je kristjana dom, 1 Angelj varh.

Po tem v dveh zvezkih: v 1. zv. je 8 sv. maš; 1 Adventna, 2 Božični, 1 K Jezusu, 1 Pri žegnu; v 2. zv. 2 sv. Maši (pri prvi vsaka kitica po svojem napevu), 1 O kropljenju med letom.

V knjižici „Thesaurus“ je 21 himen ali slavo-spevov o sv. Rešnjem Telesu in sicer, če pojó sami moški ali same ženske ali pa oboji skupaj; razun teh 13 „Tantum ergo.“

Venec čveteroglasnih pesem za kratek čas, v katerem jih je 17 na pr.: Na razhodu (za zbor in čveterospév), Slava Slovencem, Žalosten glas zvonov, Savica, Večerna, Kristjana dom, Flosarji ali plavičarji, Komú (Koseskemu), Oda vinski terti, Tolažba (dvakrat), Večeren sprehod, na Prešernovem grobu, Prašanje — Odgovor, Zvezde, Peričnik, Misijonarjem v slovó.

Narodne pesmi, 15 napevov za trojespev, čveterospév in glasovir, na pr.: Noč na Blejskem jezeru, Delapust, Kaj me v serce peče, V spomin Prešernov, Napitnica, Prijatelj, Tukaj, Tolažnik, Jutranja, Večerna, Življenje, Dobre misli, Zgodnja cvetka, Pesem veselih mlatičev, Moj vertec. Besede so raznih pesnikov.

Vseh skupaj je tedaj natisnjenih doslej 382 napevov, kar jih je zložil slavní Gregorij Rihar. Kakor se nam je naznanilo, se tiska ravno sedaj še posebna Maša, vsaki razstavek s svojim napevom.

Gregorja Riharja mlajšega so natisnjeni v posebnem zvezku naslednji deseteri napevi: 2 Maši, 1 Dobremu Pastirju (za sv. Obhajilo), 1 Sedem besedi Jezusovih na sv. križu, 2 Matere Božje, 1 Sv. Jožef, 1 Ss. Ciril in Metod, 1 Ss. Hermagora in Fortunat, 1 Sv. Frančišek Ksaverjan.

Na sv. Cecilije dan 1868.

— r.

Mihec Magone.

Poglavje XII.

Magonče na počitnicah.

Magonček sicer ni šel rad na počitnice, ker se je bal slabih priložnost; vendar so ga pa poslali o neki priliki na oddih v Morialdo, da bi se šolskega truda nekoliko opočil. Vodja sam ga je tje spremil z nekaterimi družimi tovarši. Na potu jih je bil vjel dež in vsi so bili premočeni; sprejel pa jih je vitez Marko Gonnella, kateri vselej dobrotno sprejme mladenče Salezija-niša, kadar koli pridejo v uni kraj, ki je pri Novem gradu d' Asti.

Dal jim je preobleko, potem jih je prav obilno in radodarno pogostoval. Kadar se dobro opočijejo, se odpravijo dalje. Čez nekaj časa pa Magonček zadej ostaja. Eden tovaršev meni, da je truden, se mu pri-bliža, vidi pa, da tiho šepéče.

— Si truden, jeli, dragi Magonče? ga vpraša. Tvoje noge čutijo pritežnost te poti?

— O ne; prav nič truden, do Milana bi še lahko šel.

— Kaj pa si rekel zdaj-le, ko si gredé med seboj govoril?

— Molil sem rožni venec Marije Device za unega gospoda, ki nas je tako lepo sprejel. Ne morem mu z drugim poverniti, torej prosim Boga, da bi na prošnjo Marije Device pomnožil blagoslov nad to hišo, in naj bi mu stoterno to povernil, kar nam je storil.

Treba je vediti, da tako priserčno hvaležen je bil za vsako, tudi majhno dobroto. Še posebno priserčen pa je bil do svojih navadnih dobrotnikov v Salezijanišu. Zlasti svojemu vodju je z mnogimi pismi in raznotero za to hvaležnost na znanje dajal, da je bil sprejet v ondoto napravo. Imel je med drugim navado vsak dan iti sv. Rešnje telo obiskat in tamkaj nekoliko moliti za vse tiste, ki so mu, kakor si bodi, dobro storili. Svojemu vodju je večkrat rekel: Ne vém, kako bi Vam hvaležnost skazal za veliko ljubezen, da ste me sprejeli v napravo. Prizadeval si bom z lepim obnašanjem to povračati, in molil bom vsak dan k Bogu, da naj blagoslovi Vas in vaš trud. Gorke solzice hvaležnosti so se mu svetile v očéh, kadar je tako govoril. Govoril je rad od svojih učencikov, ki so mu kakor si bodi pomoč skazovali, — govoril pa vselej s spoštovanjem; nikoli se ni sramoval spoznati svoje revšine po eni, in svoje hvaležnosti po drugi strani. Večkrat je rekel: Bridko mi je, da nimam pomočkov, da bi skazoval hvaležnost, kakor želim; vem pa dobro, kaj mi dobrega storé, in dokler bom živel, ne bom pozabil svojih dobrotnikov ter bom prosil za nje Boga, da naj vsim obilno povračuje.

Tako hvaležnost je skazoval tudi takrat, ko je bil novograški prošt povabil mladenče na veselo pojedino v svojo hišo.

Na večer tistega dne je rekel svojemu vodju: ako ste zadovoljni, bom šel jutri k sv. Obhajilu za gospoda prošta, ki so nas danes tako serčno razveselili. To pa ne le da mu je bilo privoljeno, temveč tudi drugim se je priporočilo, da naj po njegovem zgledu storé, kakor imajo navado v tej napravi o tacih prilikah.

V Morialdu gredó mladenči nekega dne na razvedrilo v bližnji ložič. Eni so leteli za gobami, drugi za kostanjem, za orehi; drugi so imeli opraviti z listjem in več enacega, s čimur so imeli prav prijetno razjasnilo. Vsi so vživali veselje, — kar Magonče tiho tiho potegne izmed družbe domú. Eden ga spazi, in misleč, da mu je kaj slabo, gre za njim. Mihec meni, da živi človek nanj ne pazi, gre v hišo, za nikogar ne praša, ne govori z nikomur, gre pa naravnost v cerkev. Uni, ki je šel za njim, ga najde pred altarjem sv. Rešnjega telesa klečati, kjer je molil toliko zbrano in pobožno, da bi mu človek skorej zavidil.

Pozneje je bil prašan, kakošen namen je imel, da se je tako nepričakovano odmaknil od svojih tovaršev in šel tiho sv. Rešnje telo obiskat. Močno se bojím, je djal, da bi utegnil zopet Boga razžaliti, torej hodim Jezusa v sv. Rešnjem telesu prosit moči in stanovitnosti, da bi mogel ostati v njegovi milosti.

Drugi čuden primérlejši, pravi pisavec, se je dogodil ravno tiste dni. Neki večer, bili so vsi naši mladenči v pokoju, zaslišim jok. Lahno lažno grem k oknu in zagledam Magončeta v kotu na vertu, da je gledal mesec, se jokal in zdihoval. Kaj ti je, Magonček, ga poprašam, ali ti je slabo? To pa ga je zbegalo, ker je menil, da je sam in ga nihče ne vidi, torej ni vedil, kaj bi odgovoril. Kadar vprašanje še ponovim, mi je odgovoril s temi-le določnimi besedami:

— Jokam se, ko premišlujem mesec, kateri že to-

liko stoletij zredoma sveti v nočnih teminah, in ni nikoli nepokoren ukazom svojega Stvarnika, jaz pa, ki sem še tako mlad, jaz ki sem s takim umom obdarovan, ki bi bil mógel biti čez vse zvest Božjim postavam, — jaz sem mu bil tolikrat nepokoren in sem ga žalil stotino stoterno. Nato se v novo zajoka. Potolažim ga z nekterimi besedami, on pa se vmiri ter gre zopet počivat.

Zares je občudovanja vredno, da mladenček komaj štirinajsterih let je imel tako imenitno razsodnost, toliko prevdarnost; pa je vendar res tako, in lahko bi še veliko drugih dogodkov povedal, ki vsi vred razkazujejo, da mladenec Magonče je bil zmožen premišljevanj, ki so daleč presegale njegovo starost, posebno pa v tem, da je v vsaki reči spoznaval roko Gospodovo, in dolžnost vsih stvari, da morajo Stvarniku pokorne biti.

Tri mesce na Jutrovem.

XXXII.

(Jakopov studenec. Jožefov grob. Garicim in Hebal. Sihem. Prenočevanje v šotorih. Misijonska hiša. Samarijanski tempel in stari rokopi. Posnetek iz zgodovine: Časi očakov; Abimelek; deljenje v dve kraljestvi; asirska sužnost; sovraštvo z judi in tempelj na Garicimu; pod Rimljani; evangelij v Samarii; Simon vražnik; Justin mučenik; Samarijani pregnani z Garicima in kerš. cerkev M. D. ondi zidana; Sihem pod musulmani, križarji; Ibrahim paša. Sedanji stan.)

Devetnajstega malega travna popoldne. Kacih 20 minut od Napluza (Sihem-a) na majhnem gričku, ki se naslanja na goro Garicim, je sloveči Jakopov vodnjak, kjer je bil Zveličar Samarijanko po znanem pogovoru spreobrniti in s tem tudi veliko serc v bližnjem mestu Sihemu ali Siharu pridobil za resnico. (Jan. 4, 5 id.) Vodnjak je v skalo vsekán in prav globok, toda s podertinami je posut; vidi se obok in razdertiye ter kosovi stebrov iz sivega granita. Pod obokom je velika dvorana in sredi nje omenjeni slavni vodnjak. Že ob času sv. Jeronima je bila nad vodnjakom zidana lepa cerkev v podobi križa, ki je bila pa od Saladinovih trum razdjana l. 1178.

Do 1000 stopinj dalje proti severu v dolini Mahma, ob znožji gore Hebala, je štirioiglat zid, v sredi kterega je grob iz kamna z nekterimi olupšavami. In ta spominek je po izročilu grob egiptovskega Jožefa. Tu sem so bili namreč preneseni njegovi ostanki iz Egipta. Tu je bila Jožefova lastnina, pristava, ki mu jo je bil dal Jakop, njegov Oče. Judje, samarijani in musulmani imajo ta grob v veliki časti.

Gredé dalje proti mestu po dolini Mahma smo imeli tedaj ob levi goro Garicim, ob kateri je Jakopov studenec, in ob desni goro Hebal, ob kateri je Jožefov grob. Proti jugovzhodu je Ruidžib. Po dobro obdelovani dolini in skoz oljkovske loge smo dosegli poslednjič mesto Napluz. Akoravno je mesto precej veliko, je vendar tudi tukaj brez primérnih naprav za popotnike in treba nam je bilo unkraj mesta v šotorjih prenočiti. Pravil nam je g. vodja Hörman, da so prebivavci prenapeti in pred malo časom še jezdariti niso pustili skoz mesto; sedaj nam pa vendar ni nihče branil, akoravno so nas morebiti nekteri malo čudno gledali. Ponoči smo imeli k temu še dež, ki je peršal skoz šotorje; meni je bil vse zglatve zmočil. Vender smo bili mi še prav srečni mem naših mukerjev (dragomanovih najemnikov s konji), ki so mógli biti celo noč v mrazu in dežju na straži, ter so na konje in našo robo pazili, da bi kdo kaj ne pokradel.

Pred nočjó smo bili šli nekaj malo ogledat mestne znamenitosti. Vidili smo katoliško misijonsko hišico, kjer se mašuje, zakaj kapela se to skorej ne more imenovati. Ondotni misijonar je bil odšel v Nazaret, kjer je imel kake tri dni ostati. Vidili smo šolo in nekaj zvezkov z arabskimi pisarijami, dva šolarčka in pa mladenca

Davúda (Davida) Silfit-a, 16letnega Napluzana, ki se menda za duhovna uči. Stara ženica, blezo kaka redovnica, je ob enem služabnica misijonska in v tako imenovani kapeli prenočuje. Iz tega se vidi, v koliki silni revšini živi peščica ondotnih katoličanov. Nobeden ni znal drugega govoriti razun arabščine. Katoličanov je neki tukaj do 50 duš, več je grekov, naj veči del je mohamedanov, prav malo pa je judov, kakor tudi ostankov nekdanjih samarijanov, ki so imeli tempelj na bližnji gori Garicim.

Obiskali smo potem samarijanskega vélikega duhovna, ogledali samarijanski tempel v mestu ob znožji gore Garicim. Samarijani so še slabejši s svojo vero kot judje, ker sprejmejo samo petere Mojzesove bukve za pravo sv. pismo. Pokazal nam je véliki duhoven od davno sloveči stari rokopis iz Mojzesovih bukev, ki se ondi hrani; pisal ga je menda véliki duhoven Abisua, sin Fineesov, mlajši Aranov, in bil bi po njih terditvi do 3500 let star. Toliko je gotovo, da je visoke starosti. Samarijansko pisan, je v veliki sreberni pušici zvit in vsa pušica ima samarijanske napise izrezane. Prav postavni mož je bil spodobnega obnašanja, njegova deržina — morda hčere — je bila pa silo žlobodrava in zijalasta z nekim starcem vred, ki so nas nadlegali za bakšiš ali darila, kakor sploh druga derhal na Jutrovem.

Škoda, da v tako znamenitem mestu nismo mogli delj časa ostati in bolj na tanko ogledati tudi okolice, zlasti gore Garicima in podertin samarijanskega tempeljna na nji. Imenitno, še preden smo prišli v mesto, je obdolje ter vboknjena podoba pečin ob obojni strani hriba Garicima in Ebala, za vojske prav pripravno. O koliko vojsk se je tukaj bilo! Po mestu, kakor sploh na Jutrovem, je polno ljudstva po ulicah, po delavnicah, ki so očitno ob poti itd., in vse je bolj umazano in vsednje. Ulice so navadno prav ozke, vélike pa, po katerih smo jezdarili, so bile širji.

To je, kar sem v naglici vidil; zdaj moram pa vendar tudi še kaj zgodovinskega omeniti.

Napluz, nekdanji Sihem, ima tako obširno zgodovino, da bi se dale samo o tem mestu dosti velike bukve popisati. Že iz časa Abrahama, Jakopa, Jožefa, zlasti pa od Abimeleha in ločenja pod Salomonom je to mesto znamenito. Abraham, ko je bil šel iz Harana in je deželo Kanaan prehodil, je bil prišel blizu Sihema, kjer je altar postavil, in mu je Bog obljubil, da bo njegovemu zarodu dal to deželo. Jakob je bil kupil polje v okrajni tega mesta. Poslal je bil tudi sina Jožefa v Sihem, da naj pogleda, kako je z brati. Abimelek, sin Gedeonov, se je bil dal v Sihemu razklicati za oblastnika v Izraelu, bivši pokončal 69 sinov Gedeonovih.

Po Salomonovi smerti se je dal Roboam v Sihemu za kralja razklicati, ker je pa po svetu mladih rekel, da bo ljudstvo s škorpionji tergal, je deset rodov od njega odstopilo in izvolili so si Jeroboama kralja. (3. Kralj. 12.) Jeroboam je vterdil in razširil mesto Sihem, ki je bilo nekaj časa stolno mesto novega kraljestva.

Salmanasar je bil Izraelce gnal v asirsko sužnost, kjer so bili pomešani med nejevernike in so zraven Jehova molili tudi lažnjive bogove. Vernivši se iz sužnosti so prosili v Jeruzalemu, da naj bi se tudi oni vdeležili zidanja tempeljna in zidov. Judje pa jih niso hotli spoznati za mlajši Abrahamove in so njih darove za tempelj serdito odbili. To zaničevanje je bilo začetek silnega sovraštva med obema ljudstvom, in bilo je toliko hujši to razdvojenje, ker je zadevalo vero in narodnost. Zidali so potem samarijani svoj lastni tempelj na gori Garicim, ki je bil ves podoben unemu v Jeruzalemu. Jožef Flavij pripoveduje, da od tistega časa je bil ta tempelj tudi pribežališe odpadnih judov. Sihem je bil odsihdob glavno mesto v Samarii. Leta 132

pred Krist. rojst. je bil Janez Hirkan razdjal tempelj na Garicimu.

Sihem se je pozneje do Rimljanov ravno tako sovražljivo obnašal, kakor prej do judov; v zadnji judovski vojski so bili torej Rimljanje mesto razdžali, in napravili so ondi rimsko naselbo, ki je dobila ime Neapolis, in od tod je sedanje ime Napluz ali Nabluz.

Evangelij dosti jasno pripoveduje, koliko sovraštvo je bilo med judi in samarijani. Samarijanka se je torej kej začudila, kako da Jezus, ki je iz Judeje, njo vode prosi. Tudi Sihar ima neki od zaničevanja svoje ime, ker „šakar“ v hebr. (v arab. sakar) pomeni „pijan biti“, natezaje na pijanost, katero so judje samarijanom očitali.

Jezus in aposteljni pa, ne gledé na mednarodno sovraštvo in pikanje, so iskali vse za resnico pridobiti, ker tudi po Samarii so sv. evangelij oznanovali. Sv. Filip n. pr. je bil v Samarii pridobil keršansko srenjo, katero sta potlej aposteljna Peter in Janez tudi poterdila ali birmala. (Dj. ap. 8, 14. id.)

V Samarii pa je tudi Simon vražnik, hud nasprotnik sv. cerkve, počenjal svoje burke. Temu nasproti pa je bil ravno iz Samarije doma tudi Justin mučenik, véliki branivec resnice, izmed očakov apologetov. Pozneje je bil ondi škofijski sedež in prelati tega mesta so bili na cerkvenih zborih v Anciri, Niceji, Jezuzalemu.

(Konec tega oddelka nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz deželnega zbora. (Obravnava o šolskem nadzorstvu.) Po dokončani splošnji obravnavi je poročevalec dr. Toman imel še besedo. Naj povzamemo po štenografičnih spisih nekoliko iz njegovega obširnega govora.

Poročevalec dr. Toman: Nadjati se je bilo, da priložnost taka se ne bode spustila iz rok, kakor je današnja pri posvetovanju postave o šolskem nadzoru, pri katerem se zamore tako liberalno govoriti, kakor je prečastiti g. Dežman govoril in razlagal — duh od razjasnjenega duha — (Veslost). Vendar vse, kar je gosp. Dežman, poslanec velikih posestnikov, tukaj nam povedal, zelo nasproti s tem stoji, kar je drugi poslanec velikih posestnikov in sam véliki posestnik povedal nam včeraj. (Veslost.)

Ko bi hotel, bi znal nazaj priti na vse, kar je g. Dežman povedal in mu odgovoriti na to, če bi kaj jedra imelo.

Slediti mu hočem v tem, kar ima na videz kaj veljave, in pokazati, da njegovi izreki ne sloné na resnici in postavi, in da njegove misli ne morejo koristiti deželi naši.

Gospod Dežman pravi, da mi v deželnem zboru ne merimo po tistem merilu, kakor meri vlada o postavi, katero je ona predložila zastran tega, kako se ima postavljati krajni šolski nadzor.

Jaz mu rečem, da, ako smo mi kaj pre naredili postav, od vlade nam predloženo, smo jo toliko in tako pre naredili, da smo dali enako pravico vsim tistim, ki imajo govoriti kaj v šoli, ki imajo ljubezen do šole in otrok, in ki zamorejo v šolskem svetu po svoji vednosti koristiti šoli.

O tem poročilo pravi, da cerkev, učiteljstvo, narod in deržava so za to poklicani. Zato se je postava po tem načelu naredila, drugega se ni storilo.

Sicer smo se sploh skerbno deržali meje, ki je postavljena v deržavni postavi od 25. majnika 1868. Lahko bodem dokazal, da sta gospoda Dežman in Kaltenegger oba v zmoti, in da je vsak v zmoti, ki tako, kakor ona dva mislita, misli in govori, da smo le v enem samem stavku kaj svetovali, kar bi čez mejo deržavne postave šlo.

Če g. Dežman pravi, da je poročilo tako poverljivo, da ne sega globoko, mu odgovorjam, da je poročilo res kratko, pa vendar vse tisto obsega in vtemeljuje, kar je treba, več pa ne, da pa, čeravno je g. Dežman dolgo deklamiral, vendar ni nič dokazal (Smeh). Kratke temeljite govornice več dosežejo, kakor dolge, in prepričajo bolje, kakor pa taka lektura, ki toliko časa vzame.

Tri tedne, pravi nadalje, je bila ta postava v odborovih rokah in hoče kriviti nekatere poslance od naše stranke za to, če odborniki njegove stranke niso pogosto hodili v odbor; naj bi njim očital, da so izostajali od sej, in da zaradi njih poprej ni mogla ta postava priti na rešitev.

Gosp. Dežman je klical nam zastopnikom, ki smo sedeli v državnem zboru, naj vprašamo svojo vest, ali smo ravno tako, kakor govorimo zdaj, govorili v državnem zboru, in kakor državna postava zahteva; na to mu rečem, da smo ravnali ravno tako, in kakor postava zahteva; v nje mejah smo se deržali, kar bom pozneje dokazal.

Kteri duh veje v postavi? vpraša. Duh ravnopravnosti (Veselost), ravnopravnost mora vladati v vseh primerljivejših, v vseh razmerah državljanskih, to je, ne duh, ki podira, ampak duh, ki zida hišo narodu. Ravnopravnost je neobhodno potrebna tudi v tem, kar se tiče šolskega nadzornega sveta; če ne, bo spet prevaga na eni ali drugi strani, in ravno to, kar ni šlo zaradi ene strani, bi bilo nevarno zaradi druge strani, in potem bi se znalo zgoditi, da bi šola sama nič ne veljala. To misel naj bi g. Dežman prevdaril. V teh rečeh imamo dobro premisliti, da ne postavimo take prevage enega elementa, kateri se je okrepil v šoli birokracije, in bi šole gotovo bolj slabili, kakor po misli gosp. Dežmana duhovščina (Pravo! na levici!).

Gosp. Dežman pravi, da čemo nekako skrivaj artikelce spraviti v postavo; protestiram zoper to, da bi se bilo kaj skrivaj delalo, da bi se v postavodavstvu moglo kaj skrivati; očitno smo svoje misli postavili, in če ne mislijo enako z nami drugi govorniki, naj ne razžaljujejo.

Ali žalibog, da je razžaljenje tu navadna stvar, in to mi mora priterditi vsak, da žaljenje prihaja zmiraj od ene strani, in ne od naše.

In, ako se sklicujete, da ni res tako, da je od naše strani šlo, skušate vi le pomotiti občinstvo, vi skušate s tem pravo podobo stenografičnih zapisnikov nekako kaliti; ali sej se je vse med pričami godilo, in priče se ne morejo zatreti. To sem izustil zato, ker se je razžaljevalo v vsaki seji in na zadnje se nam vriva obnašanje tako, ki je vladalo na tej strani, kateri sem zdaj na odru bliže, kakor sicer, ko sedim. (Veselost.)

G. Dežman je popisal izrejo naše duhovščine, in mislim, da on sam ni bil veliko drugače izrejen, kakor v naši gimnaziji in liceji (Dobro! veselost na levici), in on je sledil iz tega, kako malo je izobrazena naša duhovščina, in da malo vpliva sme imeti do šol. Prečastiti g. Dežman, povem vam, da ste to prehitro izustili; ozirajte se na duhovščino po drugih deželah; jaz mislim, da čast naše duhovščine se ne sme nikakor oskruniti; noben stan v državi ni tako čist, da bi smel eden na drugega kamenje lučati. Naša duhovščina zasluži, da jo častimo, da! naša duhovščina posebno zaradi nje skerbi do šol zasluži, da smo ji hvaležni, in da jo povzdigu-jemo, ne pa oskrunujemo. Ali ni tudi iz naše duhovščine prišlo mnogo izvrstnih veljakov?

Pokazati bi mogel mnogo zgledov, kako se derži naša duhovščina svojega poklica, oznanjevati pravo vero in izobraževati ljudi ne le samo doma, temveč tudi v daljnih neznanih krajih.

Amerika priča temu. Šel je pred nekimi tridesetimi leti iz naše duhovščine mož v daljno Ameriko in ko je

pred nekimi leti prišel kot starček 90 let star še enkrat nazaj v svojo domovino, jo ogleda, solze svoje zadnje ločitve potoči, in gre spet nazaj delat v svojem svetem poklicu, in zopet tam oznanjuje sveto vero in razširuje izobraženje med divjaki. In ta časti vredni rojak tudi premore še več. Sklenil je za ameriško vlado mir in pogodbo z divjim narodom, ktere ne bi zamogla vlada sama skleniti. To je en zgled — in taci je več.

In drugi veljak — slavni naš Knoblehar! Ali ni on šel v Afriko, v kraje, kjer še popred ni stopala nobena peta evropska? Ali on ni na vse strani izobraževal tam ljudstva? Ali ni on imel toliko učenosti, vednosti in modrosti, ali ni on toliko izvrstnega nabral in spisal, da so ga občudovali, da so mu zavidali Francozje in Angleži?

In kje se je on izredil? Ali ne tudi na tisti poti, ki jo je g. Dežman zasramoval?

Če je pa naša duhovščina tako, kakor g. Dežman pravi, neizobrazena, kako se more gosp. Dežman vendar še hvaliti, da ima toliko prijateljev med duhovščino (Smeh?*) „Ex socio cognoscitur homo!“ Ako so tako neizobraženi njegovi prijatli, kako vendar more gospoda Dežmana „izobraženi in svitli duh“ ponašati se s takimi prijatli, kajti soditi bi se moralo, da človek, ki se z neizobraženimi peča, sam mora malo biti izobražen.

G. Dežman pravi nadalje, da izvira nevarnost zaradi šolskega nadzornega sveta zato, ker smo tukaj postavili, da duhovni pastirji pridejo va-nj, in če še katehet pride in učitelj, bodo se potem zvezali in vkup deržali, zakaj učitelj se vendar le še duhovnov derži. Vendar se je malo zabliskalo njegovim željam, ko se je spominjal zadnjega shoda učiteljev in kako da se je tam govorilo, namreč, da bi ne bil presladak učiteljem jarem duhovščine. Ali ne sledi iz tega, kakor gosp. Dežman pravi, da bodo učitelji zdaj bolj samostojni in da le komaj čakajo, da se ta duhovna zveza neha?

Kaj se pa bojite po tem te zveze v šolskem nadzornem svetu?

Če dosežejo to, po tem se ni bati, da bi duhovni in učitelji v krajnem svetu vkup deržali. Kaj se tedaj bojite te zveze?! Ko se že ravno od učiteljskega shoda govori, naj povem, da jaz sem bil tudi priča, ko je res mnogo izvrstnih misli na dan prišlo v tem učiteljskem zboru; posebno se je spoznalo, da je neobhodno potrebno to, da šole postanejo čisto slovenske. To se je spoznalo in iz tega vzroka, ker, ako se mladina uči v nemščini, si s tem glavo ubija in jo na zadnje tudi ubije, tako, da si nič ne pridobi dobrih vednosti, in še svojega maternega jezika, ktere ga otrok saboj prinese, se popolnoma ne nauči. To je tisti učiteljski shod osobito spoznal in nobeden zoper to ni bil! (Klic na levici: Čujte!)

Prečastiti g. Dežman je rekel, če beremo v naših časnikih eden ali drugi artikelj, ki toliko kadi zdanjemu šolstvu, smemo si misliti, da te artikeljne pišejo duhovni sami. Gospôda moja, rečem, da, kar je meni znano po naši deželi in kakor sem čul ter kakor sem kot odvetnik imel priliko viditi, duhovščina naša za naše šole osobito veliko dela in sicer v mnogih zadevah. Duhovni se trudijo, da spravijo vkup ljudi, da začnejo šole, in večji del so do zdaj duhovni bili tisti, ki so ustanovljali šole in po tem pa še v šoli podučevali in to večji del zastonj. Zato g. Dežman ni nič dokazal, da duhovni nič ne veljajo in da nimajo nobenih zaslug za šole, ni dokazal da so slabo ravnali, ni jim mogel nič vzeti, pa o tem še končno govorim. Vendar pa naj rečem, ko bi znalo biti, da bi bil kateri duhovnik take artikeljne

*) G. Dežman se je bil namreč v svojem govoru pohvalil, da ima veliko prijateljev med duhovni. Ali ni tudi to ena znanih „Tagblattovih resnic?“ Vr.

o šolah v časnikih pisal, da jim smemo bolj verjeti, kakor pa tistim artikelnim od „Besitza“ in „Inteligencije“ po drugih časnikih. (Dalje nasl.)

Na visokem Gorenkem, 26. vin. Čudapoln je Bog v svojih delih! Peter, borni ribič, iz judovske od Rimljanov zaničevane dežele, pride ko neznan ptujec v rimsko mesto, in vpricho naj mogočnejšega sovražnika keršanske vere, cesarja Nerona, postavi svoj škofijski sedež. — Celih 300 lét so neumni cesarji sv. cerkev preganjali in sicer tako silovito, da se popisati ne dá; kristjane so morili, da zemlja kervi skorej popivati ni mogla; posebno pastirje sv. cerkve mučijo in morijo, da je groza. Tri in trideset papežev je poredoma mučeniško smert storilo. Ali pri vsem tem je sv. cerkev lepo napredovala; kri mučenikov je bila seme kristjanov. Še več. Ročno v začetku keršanstva so krivoverci v krilu cerkve se vzdignili, ki so edinstvo vernih terkali, in jih veliko zmotili in k odpadu od resnice pregovorili. Ali pri vsem tem je čistost nauka v njenem krilu ostala neoskrunjena. Ako vse to premislimo, kdo ne bo spoznal, da je tukaj Božja roka, da je resnično Bog začetnik svete katoliške cerkve, in da kakor je On, ki jo je tako čudapolno razširil, je tudi le On, ki jo vsem nevihtam nasproti ohrani.

Naj več dar božji je sv. resnica. Kakoliška cerkev sama uči vse resnice za večno zveličanje; ona je stebel resnice, ker pravo vero uči, in vera sv. Petra vedno ostala in celi svet razsvetila. — Škofje, ktere je sv. Duh postavil cerkev vladati, združeni z apostolskim stolom, nikdar zmót učili ne bodo, kakoršnih sedanjih čas novi tako imenovani „nemškokatoličani“ širokoustno trosijo, in pa samo takošne zmote, ki se mesenim mehkužnikom naj bolj priležejo, da jih lože na svojo stran dobé, obrekujejo in psujejo namestnike Kristusove, namreč duhovne in škofove, ker vedo, da s takošnim djanjem mehkužnim slabovernikom naj bolj strežejo.

Posamezni škofje se sicer že tudi utegnejo zmotiti, ali vsi v edinosti s papežem, poglavarjem sv. cerkve, se v tem, kar nauke sv. vere zadeva, motiti ne morejo. Kristus jim je namreč obljubil, da ostane pri njih do konca sveta. — On je pa tudi obljubil, da vse peklenske moči njegove sv. cerkve zmagale ne bodo. Preganjanje, krivoverje in razuzdanost kristjanov je trojno orožje, s katerim je pekel sv. cerkev zmagati skušal. Kervoloki so jo hotli zatreti, njene pastirje ob čast in poštenje spraviti; krivoverci so njene nauke pačili in kvarili; in koliko si je tudi prizadjal bogatajec Voltér, ki so ga očaka nevere imenovali. Bil je sicer bistra glava, pa že z mladega prešeren, ošaben in razujzdan, torej je tudi zmožnosti v hudo obračal. — Naredil je pozneje z več družimi zvezo, sv. vero v Kristusa popolnoma iz sveta iztrebiti, in zavezniki so se imenovali „bratje v belcebubu.“ Da bi se njih delo pospešilo, so dajali dokaj preklinjevalskih in bogotajskih bukev po ceni med ljudi. — Na več krajih so dajali učeniki zastonj takošne bukve, da so jih ljudje brali. Voltéra je to zelo veselilo, ter je svojim „bratom v belcebubu“ djal: da so njih bukve postale splošnji katekizem vsih narodov do Moskve, da ima modrijanstvo nikar le po Francoskem, ampak tudi po Angleškem in Laškem dokaj prijetlov, in da ga med Genfom in Bernom več kristjana ni. To je bila le gola baharija, vender se vidi, da bratje v belcebubu niso zastonj semena nevere sejali. Strašen sad je iz njega dozorel. Zatorej je pruski kralj Friderik Voltéru pisal: „Zdaj, ko so jezuiti prepodeni, se bo kmalo cerkev izgubila; čudo bi bilo, ko bi se rešila, in vi, ljubi moj očak, bote še veselje doživeli, stari cerkvi grobni napis narediti.“ — Ali, belcebub obrača, oberne pa Bog; že davno davno so brezvernemu Voltéru in pruskemu kralju,

kakor tudi njunim „bratom v belcebubu“ bili grobni napisi narejeni, ako se jih je kdo spomnil; ali sv. katoliška cerkev pa vkljub vsem silovitim napadom brezvernih bezniskih mavtarjev še zmiraj veličastno na skalo sv. Petra zidana stoji, in bo stala do konca sveta. — Zakaj Kristus je za svojo cerkev molil, „da ne jenja njena vera.“*)

Kolika neizrekljiva sreča za nas, da smo rojeni v krilu edinoresnične cerkve: da smo udje edinozveličanske cerkve, ki je prava mati živih, ktera nas živi z mlekom, besede Božje, nas krepeča s kruhom življenja. Vse, kar ona ukazuje, je sveto; vse kar stori, častito; vse kar svetuje, dobro; vse kar zaverže, hudo in nevarno. Svete nam torej morejo biti njene zapovedi, tenko in zvesto jih dopolnimo kakor zapovedi Božje. „Kdor sv. cerkve ne posluša,“ govori Kristus, „ta naj bo kakor nevernik in očitni grešnik.“ Častitljive naj nam bodo njene šege in njeni obredi, s katerimi službo Božjo opravlja, in vsikdar spoštljivo od njih govorimo, da bomo tako njeni hvaležni in pridni otroci, in ko njo za svojo duhovno mater spoznamo in spoštujemo, da tudi Bog naš oče ostane. —

Zvesto in stanovitno se deržimo tega stebra resnice; ne dajmo se motiti, ne z lažmi in obrekovanjem, ki se tolikrat zoper njo slišijo; ne z goljufnimi nauki, ki jih krivoverci in drugi sovražniki sedanjega časa tako sladkoustno trosijo in hinljivo pravijo, da nam hočejo le oči odpreti, dolgo skrito resnico razodeti, in stari, čisti nauk prve cerkve in prvih kristjanov zopet odkriti! Ne verjemite jim, lažnjivim prerokom v ovčji koži, ker ko bi tudi angel z nebes prišel in drugač učil, kakor sv. rimska katoliška cerkev uči, naj bo preklet. — Deržimo se torej z otroško zvestobo svojih škofov, ki so z rimskim papežem v sveti edinosti združeni in nas zmote nikdar učili ne bodo, in ostanimo do poslednjega dihljeja zvesti otroci sv. rimske-katoliške cerkve, ki je edini čoln, v katerem se iz valov grešnega sveta v nebeško domačijo srečno in varno peljemo.

Korenec.

Iz Ribnice. Dan veselja in serčne radosti za ribniško faro je bil 16. vinotoka, ker dobila je toliko časa željno pričakovanega vis. čast. g. fajmoštra in dekana Martina Skubica. Do Pekla so prišli naproti verli Ribničani svojemu novemu pastirju, serčno so jih sprejeli in pozdravili in v velikem številu spremljali. Že tam so pokali možnarji ter naznanili veseli prihod novega gosp. dekana tudi prebivavcem bližnjih vasi. Ljudje so jih med potjo povsod serčno veseli pozdravljali. Ko se bližajo Gorenji vasi, se zopet razlega možnarjev germenje, iz visocih lin pa se veselo glasiyo vbrani zvonovi. Pod Gorenjo vasjo pričakuje v dve versti postavljena šolska mladost z zelenimi vejicami v rokah svojega prihodnjega učenika, in v belo oblečena deklica jih pozdravi v imeni šolske mladosti ter jim podá v znamenje serčnega spoštovanja in verne vdanosti lep cvetlični šopiček. Pridši skoz terg s spremljanstvom gredó naravnost v malo leseno cerkvico, v kateri se je začasno obhajala Božja služba in se delili sv. zakramenti. Eden duhovnih pomočnikov jim podá blagoslovljeno vodo pri vratih, izpostavi sv. Rešnje telo in zapoje „Te Deum laudamus.“ Vsa zbrana množica zapoje navdušeno zahvalno pesem in dá se blagoslov. Gosp. dekan se gignjeni zahvalijo za lepi in serčni sprejem ter izrečejo serčno željo, da bi vsi zadovoljni skupaj živeli vedno v miru in ljubezni. Kaj lepo in veselo je bilo v tergu

*) Voltér sam, bistra glava, se je pri vsi hudobii bal za svojo kožo, trikrat v bolezni je preklical svoje zmote in našel tolažbo v ss. zakramentih, — tudi četerti še je želel: pa ni imel več te milosti.

ta dan; možnarji so pokali in zvonovi in zastave iz visocih lin so oznanovali slovesnost. —

Dokončala se je slovesnost tega dne prav za prav 8. listopada. Trojno prazničnost smo obhajali tisti dan; v prvo zahvalo za zemeljske pridelke in ob enem za srečno dodelanje nove cerkve. To so tudi prav lepo omenili prečastiti g. stolni dekan dr. Janez Zl. Pogačar v vvodu svojega izverstnega govora. — V drugo smo obhajali blagoslovljenje lepe nove farne cerkve sv. Stefana, papeža mučenca, ktera dela čast ne samo dragim faranom, ampak tudi vsim tistim, ki so k njenemu veličastvu pripomogli. Ribničani so si postavili spomin, ki bo še prihodnje stoletja oznanoval njihovo pobožnost in gorečnost za Božjo čast v kljub vsim viharjem sedanjega časa. Blagoslovljenje Božje hiše je prav ginljivo in spominja človeka prav živo na lastno opravičenje pri zakramentu sv. Kersta. Po blagoslovljenji je cerkev pripravljena za Božjo službo, pa vendar še ni posvečena. Tako je človek po zakramentu sv. Kersta sicer opravičen, zares tempelj Božji, pa še ni doveršen v svetosti, — še nima polnosti gnade sv. Duha. To zadobi človek pri zakr. sv. birme v moči sv. Duha; cerkev, Božja hiša, pa postane popolnoma sveta, kadar jo posvetijo škof, sv. kat. cerkve viši pastir. To misel so prav lepo izpeljali prečastiti govornik po izreku sv. Pavla: „Kristus je umrl v naše opravičenje, in je vstal v naše posvečenje.“ —

Obhajali pa smo tudi slovesno vmestovanje novega že imenovanega prečast. duhovnega pastirja in dekana. Po pravici se je smelo reči: „To je dan, ktereга je Gospod naredil.“ Vse je bilo ginjeno, ko so gosp. stolni dekan zbranim ovčicam izročili novega dušnega pastirja, ki jim bo znanprej lomil kruh življenja in jih napajal s krepčavno pijačo, ki teče iz sedmerih virov sv. zakramentov. Zvesto je poslušala množica, ko so priporočevali novemu duhovnemu pastirju z drago ceno odkupljene ovčice, ljubo mladost, može in žene, gospodarje in gospodinje ter vse skup. Tebi izročim vse. Vodi vse po pravem potu, in Gospod naj dodeli, da boš mogel reči pred večnim sodnikom, kadar pride veliki dan plačila: Zahvalim Te, o Gospod! nobenega tistih nisem zgubil, ktere si mi dal. — Pač marsikteri poslušavec je na take besede v globočini serca zdihnil: Amen — zgodi se! —

Serčno veselje se je razodevalo po cerkvenem opravilu še v duhovski hiši, kjer smo obhajali ob enem tudi častiti god ravno vpeljanega gosp. dekana Martina. Pri obedu je bilo nazdravljenih več napitnic, kakor: Svitlemu cesarju Frančišku Jožefu, patronu ribniške fare; Njih veličanstvu cesarju Ferdinandu, ki so za novo cerkev 500 gl. podeliti blagovolili; svitli cesarici Mariji Ani, ki so tudi podelili 200 gl. avst. v.; milostnemu knezu škofu Jerneju; prevzvišenemu gosp. deželnemu poglavarju; zastopniku visoke vlade, gosp. okrajnemu poglavarju, prečastitemu gosp. stolnemu dekanu, novovpeljanemu gosp. dekanu, celi Ribniški fari itd. Naj bi se tudi vse spopolnilo, kar je bilo navdušeno nazdravljanega. Podribniški.

Iz Notranjskega, konec listop. — Vsakega zvestega katoličana serce se je veselilo, ko je vidil, s kakim izverstnim vspehom se je na Blokah sv. misijon obhajal. Ko so g. fajmošter unški vidili, kakošen sadje tamkaj sv. misijon rodil, niso mirovali, dokler tudi oni niso svoji mali fari napravili tega duhovnega veselja. Naznani toraj Danica svojim bravcem, da smo tudi na Uncu sv. misijon imeli, in sicer od 11. do 19. t. m. Znani v. č. trije očetje iz Jezusove družbe so sv. Martina dan, ki je patron unške fare, začeli sv. poslanje in so ga sklenili v dan sv. Elizabete s prav ginljivim govorom in z zahvalno pesmijo. Na čast unškim farma-

nom bodi tukaj rečeno da so se v prav obilnem številu misijonskih govorov vdeleževali, in daso s prav majhnim izločkom vsi sv. zakramente prejeli. Če ravno je bil sv. misijon prav za prav samo za unško faro — ker je tudi cerkevca pretesna za druge farane — je prišlo vendar iz vsih bližnjih fará prav veliko ljudí semkaj, kteri so prav pazljivo poslušali govore in prejeli ss. zakramente. Ne bom popisoval vsih slovesnost, sej nam jih je Danica že iz drugih krajev prav zanimivo popisala; le toliko rečem, da so se verli očetje zopet skazali prave misijonarje, prave poslance Gospodove, kteri imajo veliko moč do človeških serc, kterih beseda serca ogreje in voljo živo k dobremu spodbudi. Naj Gospod podeli svoj blagoslov, in gotovo se bo sad sv. misijona v lepem življenji in dobrih delih vernikov živo razodeval. Bog Vam plati, verli očetje! Vaš trud za blagor naših duš; Bog poverni pa tudi častitemu pastirju unškemu, da Vas je povabil, ter svojim ovčicam napravil duhovno veselje, veselje kakoršnega svet nima in ga toraj tudi dati ne more. Spoštovani duhovni pastirji, napravljajte tudi v drugih farah svojim ovčicam svete misijone; prepričali se boste, da ne bojo brez koristi. Misijoni so pa še posebno živa potreba tam, kjer je ljudstvo mlačno in nemarno, kjer sv. vera peša, kjer ima satan v spačenih ljudéh svoj misijon in misijonarje, ki druge pohujšujejo in zoper cerkev, duhovne jezike brusijo. Tem misijonarjem hudobnega duha postavite nasproti misijonarje Jezusove — jezuite. Bogomil Zajec.

Kaj je kej novega po domačem in tujem svetu?

(Izpraševanje vestí.) Naši nasprotniki nam očitajo, da se zoper liberalstvo borimo, pa to ni tako. Pravo liberalstvo se strinja tudi s katoličanstvom, ker katoliška vera se daje zediniti z vsako državno zistemo, ona nič ne iše, kakor da se ji pusté pravice, ktere so ji po Bogu dane. Kadar tedaj katoličani pobijamo liberalizem, menimo vselej lažnjivi ali psevdoliberalizem.

Tega prevzetnega malika pa ni težko spoznati. Ta laži-liberalizem je kakor Nebukadnezar s svojim stebrom, ki hoče, da naj bi vsi pred njim padli in ga molili; če ne: pa v razbeljeno peč z njimi! Laži-liberalizem ima ljudstvo sploh za neumno in topoglavo, in kaj hudo se jezi, da ljudstvo njegovih nauk ne sprejme, posluša pa v tako velicijh gnječah jezuitovske misijone, in vse verjame svojim duhovskim pastirjem. Laži-liberalizem čisla samega sebe v vsih rečéh za nezmotljivega; zato ne more zapopasti, kako da bi cerkev v veri nezmotljiva bila. Zastran svoje vernosti si ne dá čisto nič oponašati taki liberelec, toda v svoji prevzetnosti se on ne podverže cerkvi, temuč je svoj verodajavec, preresetuje stare tradicije, kakor pravi, razdeva in razbija verske nauke s kladvom in dletom prostega preiskovanja in iz tega še le izberskuje to, kar se njegovemu bolnemu kusu dozdeva biti dobro zerno. Katoliški nauk pa je, da „katoliški kristjan mora za terdno verovati vse, kar je Bog razodel in kar nam sv. katol. cerkev velevala verovati.“

Lažnjivi liberalizem svobodo v zvezde kuje, pa ne prizadeni! da bi hotel kdo drugač prostost vživati, razun kakor on veleval in hoče. Naj manj pa ta grintovi liberalizem privoši cerkvi, kteri iše hitro vse pograbit in pokrasti, kar ima, in zato po nji bije in maha, da bi jo omamil in potem oropal. Pri vsem tem pa psevdoliberallec vendar za stanovitno terdi, da je „dober katoličan,“ kajti le on sam vé, kdo je „pravi katoličan,“ in ne od sv. Duha vladana cerkev. Ali Kristus je rekel: „Iz njih sadú jih bote spoznali.“ Opazujte pa jih, kako se tem „dobrim katoličanom“ veselja oči žaré, kako si zadovoljno roke manejo, ako govor zadene na inkvizi-

cijo, ako se ta ali una verska resnica taji, ako se spregovori, da naj se n. pr. celibat odpravi, ako se kaj reče o nenravnosti posameznih duhovnov, ali da naj se prazniki odpravijo; ali kako veselo dihté, kadar poglavarju sv. cerkve nevarnosti čez nevarnosti žugajo! Zakaj se pa ne veselite, vi tako „dobri katoličani,“ kadar verli zgodovinarji in pisavci overžejo laži, ki se po časnikih in bukvah zoper cerkev in njeno osebstvo berskajo? Zakaj tako priserčno radi pobirate in razširjate vsako smét zoper cerkev, škote, duhovstvo? Zakaj ste bili vi „dobri katoličani“ tako nezadovoljni, ko je bil tolovaj Garibaldi pri Mentani premagan? Zakaj ste nevošljivi sv. Očetu za vinarje, ki jim jih dobre katoliške serca v njih britkosti v pomoč pošiljajo, — vi, ki vender še do drugovercev, judov prečudno ljubezen kažete? Vi pravite, papež naj bo tako reven, kakor Kristus Gospod. Kolika brezmišljenost! Jezus, začetnik in nevidni poglavar sv. cerkve, je Bog, in ne potrebuje posvetne oblasti; papež pa je vidni poglavar in zgolj človek, kateri bi brez časnih pomočkov velikim potrebam vesoljne sv. cerkve ne mogel kaj, in ne cerkvene samostojnosti ohraniti. Povejte tedaj, vi „po imenu liberalci,“ ali niste vi lažniki in hinavci? Poprašajte svoje serce in spoznajte vender sami sebi resnico, ker to že tako vemo, da vaš napuh ne dopusti, da bi jo pred svetom spoznali!

Španjsko. Rožice, ki so jih liberalci sadili za novo Španijo, se jim v ternje spreminjajo, ali prav za prav, sami so kačje zobe sejali s svojim ropom in trinoškim preganjanjem. Možem, ki so na čelu, vpada njih vpliv. V sevlski okrajini so imeli že komunističke grabeštva. Naznanjuje se cela versta oporék ali protestov zoper nasilstva sedanjih oblastnikov, in to celo od liberalske strani. Jaenski škof je pisal naravnost ministru za pravice in se pritožuje zavoljo pregnaja jezuitov, odprave vincenške družbe, izganjanja redovnic. Režno grabežljivemu ministru k sercu žene, kaj to če reči, ako tisučere deržine zaupljivo izročé svoje sinove v dobro odrejo očetu jezuitom, vlada pa jim njih rednike kar iztira! Kaj bodo deržinski očetje, kaj deržine španjske rekle, kaj si rezni in prevdarni možje mislili o taki prostosti? Pa tudi, kaka čast bode to za deželo, ko bo vidila svojega škofa za vsakdanji živež beračiti, ko so dosihmal bili ubogi in sirote lepota njegovega dvora! O gospejski peticij v Madridu, ki jih je podpisanih 621, smo že unkrat govorili. Liberalec Jože Gonzalez Riaz zatertje vinčenske družbe imenuje napad na človeško prostost. Tako oporekajo pa cele cerkvene okrajine zoper nasilstva.

Iz Afrike. Vikši škof v Algiru mlgsp. Lavigerie je bil to leto v Rimu in v dveh zaslišanjih je sv. Očetu Piju IX obširno naznanil verske razmere svoje škofije. Papež ga je pohvalil za njegovo neutrudljivo delavnost v blagor arabskega prebivavstva in razodel je zadovoljnost nad tem, da se je nadškof v razporu s francosko vlado modro obnašal. Na prošnjo nadškofovo je papež privolil, da naj se v Sahari napravi apostoljska namestnija (vikarija), ker ondi živé mnogi rodovi, pri katerih so se v kljub islama dozdej ohranili nekteri spomini keršanstva; verujejo na pr. v enega Boga, ne spoznavajo korana za svete bukve, skazujejo spoštovanje sv. križu itd. Izmed Evropejcev, razun dveh ali treh popotnikov, še nihče ni prišel dosedaj do teh prebivavcev po Sahari. (Bl.)

Novo berilo iz vsih vetrov. Novi avstrijski poročnik za Rim grof Trautmansdorf je že šel na svojo službo. — Iz Pešte se odmeva neki glas o spravljanju s Čehi, ki pa ni še zanesljiv. Tudi Poljci si menda poslednji čas precej upanja delajo. Kromeriška vstavna

osnova, ki je vgodna narodnostim in samoupravi, mislijo, bi utegnili biti pripravna podlaga za spravo s Slovenci. — Na Dunaju je umrl ondodni mestni župan dr. Zelinka. — Hervaška sprava z Ogri je dognana in hervaški poslanci so že prišli v ogerski zbor. — Rovar Macini je menda v Lugani umrl. — V Innsbuku je lončarski družje v prepiu svojega tovarše tako po sancu udaril, da je kmali potem umrl. Ubijavec in ubiti sta Parca. Pobož in uboj sta si pač rada soseda! — Visoka Porta menda hoče Bulgarom pustiti pravico, da si smejo parijarha sami voliti, k temu polno samoupravnost (avtonomijo) v šoli in srenji. Že se dela zadevni ferman.

Iz Ljubljane. Pri zboru kmetijske družbe pretekli torek je bilo čez 60 udov zbranih; tudi c. k. deželni predsednik in deželni glavar pl. dr. Wurzbach sta bila pričujoča. Predsedoval je podpredsednik dr. E. Kosta, ker gospod Fidel Terpinec se je predsedništvu zavoljo starosti odpovedal, sklenili pa so menda ga prositi, da bi to častno opravilo še ohranil. Gr. Potocki, minister za kmetijstvo, je bil za častnega uda izvoljen. — Gosp. Fid. Terpinec je kupil grajšino v Škofji loki. — Beseda v čitalnici za obleko ubožne šolske mladine v nedeljo-večer je dala 223 gl. — Prizadevanje za „katoliško čitališče,“ ki se ima v Ljubljani napraviti, se je zopet jelo buditi in upati je, da v kratkem se bode moglo kaj več o tem povedati. — Čitalniško pevstvo je pretekli ponedeljek napravilo veselo serenado gosp. dr. Jan. Bleiweisu k njegovemu godu. — Te dni so g. fajmoštri dobili naravnost od c. kr. deželne vlade — in ne po škofijstvu — ukaz zastran zapisovanja v kerstne, poročevanske in mertvaške bukve. Vlada vsled vis. patenta od 20. febr. 1784 te zapisnike sebi prilastuje in pravi, da zapisovanje mora biti v edinosti z deržavnimi postavami, akoravno vlada ni in ne more temu nasproti biti, ako cerkev v oziru na nove zakonske postavice ima posebne zapise (Vormerkungen) za cerkvene namene in v edino cerkveno rabo. Potem takem tirja ukaz, da naj duhovni pastir tudi sklenjeni civilni zakon v poročevanske bukve ravno tako zapiše, kakor po cerkveno sklenjene zakone. Ukaz prepoveduje izraz „Nothzivliche“ in hoče izraz „vor der weltlichen Behörde geschlossene Ehe;“ ravno tako velevala, da naj se otroci iz civilnega zakona v kerstnih bukvah pišejo za „ehelich.“ Enako da ima veljati v oziru na kerstne liste in legitimacije, pri katerih poslednjih se prepovedujejo izrazi: „Legitimation ledigl. pro foro civili; ali: pro foro ecclesiastico legitimirt durch nachgefolgte Trauung.“ to je opomnjeno tudi oziroma na mertvaške bukve. Poslednjič je pristavljeno v ukazu do fajmoštrov, da so te velevala naznanjena tudi čast. kn. škof. ordinarijatu.

— Te dni je c. kr. deželna sodnija tudi iz ljubljanske kn. škofijske pisarnice po storjenem protestu vzela nekaj pisem v oziru na sodbe v zakonskih rečéh.

V Terstu so postali častni kanoniki pp. nn. gg.: Anton Ukmar, fajm. in dekan v Tomaju, mestna fajmoštra dr. Janez Glavina in Anton Hrovatin, in gimnaz. katehet Ferd. Staudacher.

— Eno lepo imamo povedati o „Tagblattu.“ Začelo ga je laži sram biti; ne mara, da se poboljša, ker spoznava, da lagati je gerdo. Vendar naj bi to vedil, da laž se z nečimernimi zagovori izmiti ne dá.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. R. 2 gld: Sv. Oče, papež-kralj! sprositi meni in ovčicam gnado spokornega življenja. — Po A. Lah: 5 gl. v pap., 6 desetec st. den., 1 gl. sr. nov. den., 1 gl. v nov. dvajset. —